

meister Salieri für die Musiklehrstelle als fähig erklärt und selbst von der Stadthauptmannschaft und Schuloberaufsicht in Wien vorzüglich empfohlen.«

Akoravno je imel torej Schubert izvrstna spričala, je Anton Wolf, tedanji »Schuloberaufseher« (pozneje škof in slovenski mecen ljubljanski) v pismu z dne 16. julija 1816. l. priporočal guberniju na prvem mestu Jožefa Mikša: . . . „er verdient desto entschiedener den Vorzug, als er mit einer gründlichen Musikkunde auch pädagogische Kenntnisse vereinigt und sich durch Handhabung der Schulzucht hervorthut“. Za tem so bili imenovani kot najboljši: Kubik Franc, kapelnik v stolni cerkvi goriški, Sokoll Franc, učitelj glasbe v Celovcu, in Schubert Franc, pomožni učitelj na Dunaju.

Predno je pa gubernij izrekel svojo sodbo, je Mikš umaknil svojo prošnjo, in je radi tega škofijski konzistorij dne 11. avgusta nasvetoval vnovič tri prosilce; ti so bili Schauf Jakob,¹⁾ učitelj glasbe na Dunaju, Sokoll Franc in Kubik Franc. Tu je bil Schubert že izpuščen. Gubernij je na to dne 20. avgusta imenoval za učitelja Sokolla, ki je v službo stopil 10. septembra 1816. Sokoll, rodом iz Salyke na Češkem, je bil prej šest let vojaški kapelnik in je ostal v Ljubljani do smrti l. 1822. Nasledniki so mu bili Kašpar Mašek, Kamilo Mašek, Anton Nedvčed in J. A. Sokoll.«

Glasbene Matice koncerti in glasbeni večeri. Dne 17. sušca je sledil drugi glasbeni večer. V skrbni izvoditvi sta nam podala gg. Vedral in Hoffmeister Beethovnovi sonato za gosli in klavir, op. 24., ki je polna nežnega čuvstva in je iz prve dobe skladateljevega delovanja (komp. 1800), iz one dobe, v kateri ni bil Beethoven še samosvoj genij, temveč je sledil še svoje prednike. Najznamenitejša točka vsega vzporeda je bil Antona Dvořáka trio za klavir, gosli in violoncello, op. 23. (gg. Hoffmeister, Vedral in Edv. Stiaral), krepko, živahno delo češkega narodnega duha. S tema dvema točkama je zadobil večer značaj pravega komornega večera; vladala je komorna glasba, ona stroka glasbene literature, katera se je porodila v 17. stoletju v knežjih dvorcih, v komorah, in ki si je v svojem razvoju ustvarila svoj slog. Ker se zadovoljuje komorna glasba z malo glasbili, navadno le s tremi, štirimi, ne more delovati s polnozvočjem in z raznovrstnostjo tonovskih barv, kakor veliki orkester. Nadomestiti mora ta nedostatek z drugo prednostjo, in ta nje prednost je samostojnost in istovrednost glasbil in podrobna, natančna izvršitev. Kakor vsako podrobno (detaljsko) delo zahteva tudi komorna glasba tako od izvršujočih kakor od poslušajočih udeležencev posebno iskrene in pozorne vnetosti. — Solospevi čislana člana slovenske opere, gosp. Nollija, niso zadovoljili vzpričo popolne nerazpoložitve glasu, ki je branila, da proizvedene pesmi niso uspele. Gosp. Hoffmeister je nastopil po dolgem času zopet kot solist. Hvaliti je posebno tehniško stran njegove igre, in zato gre izmed podanih točk njegovega programa Rubinsteinovi C-dur Etudi in Schubertovemu Es-dur Impromptu prednost pred ostalima. Hoffmeisterova tehnika je točna, krepka in povsem solidna — plod vztrajnega in uspešnega prizadevanja.

¹⁾ V opazki je poudaril g. Čerin, da »Schauff (ali Schauerl) Schubertu nikakor ni škodoval. Sicer pa tega (po raznih Schubertovih životopisih) ni trdil »Lj. Zvon«, temveč le, da je njega nasproti Schubertu podpiral in priporočal učitelj obeh, Salieri. Te uditve si dotični životopisci pač niso izmislili brez vsake realne podlage.

S postnim koncertom dne 12. aprila je končala »Glasbena Matica« svojo letošnjo sezono rednih koncertov. Frana Schuberta »Simfonija« št. 7. v C-duru in Volfganga Amadea Mozarta »Rekviem« sta bila vzpored koncertu. Slučajno sta i Schubert 7. simfonijo i Mozart rekviem zložila v zadnjem letu svojega življenja; rekviem je celo zadnje delo Mozartovo, ob katerem je prav slutil skladatelj, da je njegov poslednji proizvod. Zavest, da piše rekviem za-se, je vplivala kakor mistiška inspiracija, dajoč skladatelju nenavadnih sil in bolešno navdušenje. S tem proizvodom je hotel ustvariti Mozart v počeščenje Boga cerkveno delo, ki naj bi izražalo skrušenost in spokornost njegovega dušnega stanja. V to mu je kar najbolje služila epiška in popisujoča poezija rekviema, v katerem so načrtane najgroznejše slike o dnevu jeze, združene z vdanimi prošnjami, molitvami, zahvalami in meditacijami. S svojo glasbo je pa posegel Mozart v 17. in 18. stoletje k visokemu cerkvenemu slogu Bachovemu in Händlovemu, družeč sijajne zaklade harmonije velikih teh organistov tu z antiknimi melodijami koralnega petja, ondi zopet z okraski in z melodiškim čarom italijanskih cerkvenih skladateljev, vse pa oživljajoč z brhkostjo in lahkostjo svojega genialnega mišljenja. Kjer ni zadoščal navadni ali fugirani kontrapunkt starih in strogo cerkvenih melodij, je uporabil Mozart, da je uveljavil epiški in tragiški značaj, frazirano in patetiško melodijo, opremljeno z moderno modulacijo v polnem orkestru. Dasi to dela glasbo realistiško, se je vendar Mozart izognil vsakemu gledališkemu efektu: rekviem je vseskozi delo resne mogočnosti in pretresljivega učinka. Povsem drugačnega značaja je Schubertova simfonija, ki je do cela milobna poetiška skladba. Bil je pač Schubert, kakor pravi Liszt, »le musicien, le plus poet, qui fut jamais«, poet sanjave narave, ki mu ni nikoli usahnil vir melodij, budeč mu vedno nove misli. V svoji simfoniji rabi Schubert namesto motivov dolge melodije, teh pa ne družii v umetne kombinacije, nego vpleta raje nove melodije bogate svoje duše; niti miru ne najde, da bi izklesal še tako vabljiv tema v gradaciji k impozantnemu zaključku. Razumevanje velikih teh skladb je pospeševala izvrstno in zanimivo pisana razlaga gosp. koncertnega vodje Josipa Čerina. Lovorov venec, katerega mu je poklonil pevski zbor, je zaslužil gospod Čerin popolnoma; naj mu bode v spomin na prvo koncertno sezono, katero je vodil uspešno in z umetniškim zanosom. Zbor in orkester sta izvedla obe skladbi jako dobro, vendar nam je orkester pri simfoniji ugajal veliko bolje nego pri rekviemu. Solistovski kvartet gospic M. Dev in A. Lapajne ter gospodov A. Razingerja in dra. B. Stuhca je zadostoval.

S tretjim glasbenim večerom dne 19. maja t. l. je »Glasb. Matica« zaključila sezono. Na vzpored je prišla Rubinsteinova sonata za klavir in gosli, op. 13 v G-duru in Mendelssohnov trio za gosli, cello in klavir, op. 49. v D-mollu, dve skladbi čiste in jasne lepote, oživljene z navdušenjem in s temperamentom mladostne romantiške nravi. Izmed sodelujočih gg. Hoffmeistera, Vedrala in Stiarala je posebno omeniti gospoda Hoffmeistera, duševnega voditelja komornih produkcij. S ponosno zavestjo, da morajo ugajati, fn vvedel oddelek mešanega zbora na koncertni oder tri nove narodne pesmi. Strokovnjak in specialist v harmonizaciji slovenskih narodnih pesmi, g. Matej Hubad, je priskrbel poezije polni in nežni »Rož-

marin* ter v duhu hrvaške narodne zabarvano, ritmiški zanimivo »Sem slovenska deklica«, dva bisera narodne pesmi v vzorno izdelani obliki. Manj srečen je bil gosp. Čerin, ko si je izbral za predmet, s katerim bi preizkusil svoje harmonizacijsko znanje, sicer prav priljubljeno »En starček je bil*. Napev ni niti duhovit, niti ni lep, in je torej škoda truda, ki mu ga je posvetil harmonizator. Sploh bi bilo kazalo ohraniti običajni način izvajanja po solistu, poleg katerega ima zbor le nalogo dopolnjujočega elementa. Spominu na dne 3. aprila t. l. zamrlega Johannesesa Brahmsa je posvetil g. koncertni vodja Čerin zadnjo točko štirih kratkih in krepkih, ostro ritmovanih »ciganskih pesmi* za mešani zbor s spremljevanjem klavirja, op. 112. Glasbeni večeri, za katerih prirediteljev gre največja zasluga g. dru. Edvardu Volčiču, se izvestno omilijo občinstvu, če bode njih vzporedi v bodoče vselej tako okusno izbran in zanimiv, kakor letos.

—oe—.

Slovansko pevsko društvo na Dunaju, je doseglo sijajen uspeh s svojim koncertom, v katerem so se peli poleg narodnih pesmi, prirejenih od Hubada, tudi Dvořakovi moravski dueti in odlomki krasnega oratorija: »Stabat mater«. Navzlic demonstrativnemu hujskanju nekaterih velikogermanskih listov se je izvršil v najlepšem miru. Strokovni kritiki so objavili zelo laskave ocene; zlasti opozarjamo na oceno strogega kritika dra. Th. Helma v listu »Oe. Musik u. Theater-Zeitung«. Čestitati moramo na tem uspehu sl. društvu, osobito pa njegovemu voditelju, g. M. Hubadu. ***

Slovensko gledališče. (Konec.) Operne predstave so bile večinoma prav dobre, takisto operetne. V obče pa moramo reči, da je bilo letos primeroma več slabih predstav, nego jih je bilo lani. Nekoliko je nemara tega kriv tudi nenavadno dolgi predpust. — Vendar pa naj bi odločilni faktorji premišljali, kje tiče morda še drugi vzroki, in se li ne bi dali v prihodnje odstraniti nekateri nedostatki, ki se vedno in vedno ponavljajo.

V enem oziru pa je naše gledališče v pretekli dobi vendarle napredovalo, v tem namreč, da so se uprizorili v tej sezoni trije domači proizvodi, in sicer ena drama pa dve operi. To ni dosti, vendar toliko, da nam vzbuja nado do boljše bodočnosti.

Omenili bi lahko še marsikaj, toda ne storimo tega, nekaj zato, ker bi morali ponavljati, kar smo povedali že lani ob koncu sezone, nekaj pa zato, ker smo prepričani, da odločilni krogi sami dobro poznajo rane našega gledališča, in da jih je resna volja, da jih po svojih močeh izcelijo.

Samo ena opazka, ki se tiče operete, naj nam bo še dovoljena. Baš v pretekli sezoni smo se lahko prepričali, da se naše občinstvo za opereto ne ogreva posebno. Utegnil bi kdo tudi iz tega sklepati o slabem okusu našega občinstva. Proti tej trditvi treba opomniti, da obrača opereti občinstvo tudi že povsod drugod hrbet, in vse kaže, da bo opereta prej ali slej popolnoma izginila z odra.

Priznamo, da »Mam'zell Nitouche« in »Blitzmädl« bi utegnili tudi pri nas še vleči, a le tedaj, ako ostane gospica Polakova še nadalje pri našem gledališču; brez nje pa bi bili tudi te dve opereti pri nas nemožni. Ako je torej res, kar se govori, da namreč gospica Polakova prihodnje leto ne bode več član našega gledališča, potem vodstvu našega gledališča nujno svetujemo, naj izpusti opereto čisto iz repertoarja.